

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 20.12.2011
KOM(2011) 900 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Rámec kvality pre služby všeobecného záujmu v Európe

1. ÚVOD

V súčasnej hospodárskej a finančnej situácii je úloha služieb všeobecného záujmu v Európskej únii významnejšia ako kedykoľvek predtým. V oblastiach ako napr. zdravotná starostlivosť, starostlivosť o dieťa alebo staršie osoby, pomoc postihnutým osobám alebo sociálne bývanie poskytujú tieto služby občanom¹ základnú záchrannú sieť a podporujú sociálnu súdržnosť. Služby všeobecného záujmu v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti zohrávajú kľúčovú úlohu v rámci agendy rastu a zamestnanosti. V znalostnej ekonomike musia mať školy, centrá odbornej prípravy a univerzity najvyššiu kvalitu, aby mladí ľudia získali nové zručnosti pre nové pracovné miesta. Kvôli rozpočtovým obmedzeniam, ktorým momentálne čelí verejná správa, a potrebe konsolidácie verejných financií je však zároveň nevyhnutné zabezpečiť, aby sa vysokokvalitné služby poskytovali čo najúčelnejšie a nákladovo najefektívnejšie.

Už politické usmernenia, ktoré predseda Komisie predstavil v roku 2009², odkazujú na modernizáciu sektora služieb, ako na jeden zo spôsobov, ako podporiť nové zdroje rastu a sociálnej súdržnosti a uvádza sa v nich, že „*musíme podporiť celkový rozvoj sektora sociálnych a zdravotných služieb napr. stanovením rámca kvality pre verejné a sociálne služby, čím sa uzná ich dôležitosť v európskom modeli spoločnosti*“³. V stratégii Európa 2020⁴ sa opätovne potvrdila potreba rozvíjať nové služby poskytované či už tradične, alebo prostredníctvom internetu, ktoré generujú rast a vytvárajú pracovné miesta. Medzi ne môžu patriť inovačné služby všeobecného záujmu.

Zatiaľ čo zmluva vždy zaručovala, že členské štáty majú flexibilitu zabezpečiť služby tohto typu, Lisabonská zmluva zaviedla nové ustanovenia: článok 14 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a protokol č. 26 o službách všeobecného záujmu. Článku 36 Charty základných práv priznala rovnakú právnu silu, ako majú zmluvy. A práve v tomto novom kontexte sa Komisia rozhodla spojiť do jediného rámca kvality komplexný súbor opatrení v oblasti služieb všeobecného záujmu. Zabezpečí sa tým, že v nasledujúcich rokoch bude regulačné prostredie na úrovni EÚ naďalej posilňovať sociálny rozmer jednotného trhu, aby sa lepšie zohľadnila osobitná povaha týchto služieb a aby sa pri poskytovaní týchto služieb naplňali hodnoty uznané v tomto protokole t. j. kvalita, bezpečnosť a dostupnosť, rovnaký prístup a presadzovanie všeobecného prístupu a práv užívateľov uznaných v protokole.

Cieľom tohto oznámenia, ktoré nadväzuje na Akt o jednotnom trhu⁵, je predstaviť rámec kvality pozostávajúci z troch vzájomne sa dopĺňajúcich oblastí:

- zvyšovanie zrozumiteľnosti a právnej istoty v otázke uplatňovania pravidiel EÚ na služby všeobecného hospodárskeho záujmu a revíziu pravidiel v prípade, že je nutné

---

¹ Existujú právne predpisy EÚ, najmä v oblasti migrácie, ktoré zabezpečujú, že za určitých podmienok niektoré kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín s právnym pobytom majú v súvislosti s prístupom k tovaru a službám sprístupnených verejnosti a ich ponukou nárok na rovnaký prístup ako štátni príslušníci daného členského štátu.

² „Politické usmernenia pre budúcu Komisiu“. V Bruseli, 3. septembra 2009.

³ „Politické usmernenia...“, s. 24.

⁴ „Európa 2020: stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“, KOM(2010) 2020.

⁵ „Akt o jednotnom trhu: dvanásť hybných síl podnecovania rastu a posilňovania dôvery“, KOM (2011) 206.

zabezpečiť osobitné potreby. Vzhľadom na to, že sa tieto služby vyvíjajú, je toto neustále preskúmavanie nevyhnutné. Popri tomto oznámení predstavuje Komisia reformy dvoch kľúčových súborov pravidiel – pravidiel štátnej pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu a pravidiel pre verejné obstarávanie – obidvoje prinesie členským štátom väčšiu flexibilitu a zjednoduší poskytovanie týchto služieb. Tieto reformy sú takisto zamerané na zvýšenie konzistentnosti medzi oboma politikami a na to, aby sa zúčastneným stranám, ktoré v plnej miere dodržiavajú pravidlá verejného obstarávania, poskytli väčšie záruky, že za určitých podmienok spĺňajú relevantné požiadavky v oblasti štátnej pomoci v zmysle rozsudku vo veci Altmark. Verejným orgánom a podnikom by reformy mali priniesť väčšiu právnu istotu a zjednodušenie,

- zabezpečenie prístupu k základným službám: Komisia bude naďalej plniť svoj záväzok zabezpečiť všetkým občanom prístup k základným službám v konkrétnych sektoroch, pričom nadviaže na nedávne opatrenia v oblasti základných bankových služieb, poštových služieb a telekomunikácií,
- podpora kvality: Komisia podporí svoj záväzok presadzovať kvalitu v oblasti sociálnych služieb a využije úspechy v tejto oblasti ako vzor pre ostatné služby všeobecného záujmu.

Základné pojmy

Diskusiu o službách všeobecného záujmu sužuje nejasná terminológia. Jednotlivé pojmy sa používajú ako synonymá a nepresne. Preto zúčastnené strany požiadali Komisiu o ich objasnenie. Komisia je však pri tomto úkone viazaná primárnym právom EÚ a judikatúrou Súdneho dvora. Okrem toho sú jednotlivé pojmy dynamické a vyvíjajú sa.

Služby všeobecného záujmu sú služby, ktoré podľa verejných orgánov členských štátov reprezentujú všeobecný záujem a ktoré preto podliehajú osobitným záväzkom služby vo verejnom záujme. Pojem sa vzťahuje na hospodárske činnosti (pozri definíciu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu), ako aj na služby nehospodárskeho charakteru. Služby nehospodárskeho charakteru nepodliehajú osobitným právnym predpisom EÚ a nevzťahujú sa na ne pravidlá vnútorného trhu a hospodárskej súťaže stanovené v zmluve. Na niektoré prvky organizácie týchto služieb sa môžu uplatňovať ďalšie pravidlá uvedené v zmluve, ako je napríklad zásada nediskriminácie.

Služby všeobecného hospodárskeho záujmu: sú hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech, ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie (alebo by boli poskytnuté za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaký prístup alebo všeobecný prístup). Záväzok služby vo verejnom záujme poskytovateľovi vzniká prostredníctvom poverenia a na základe kritéria všeobecného záujmu, čím je zabezpečené, aby sa služba poskytovala za podmienok, ktoré jej umožňujú splniť svoju úlohu.

Sociálne služby vo verejnom záujme: zahŕňajú systémy sociálneho zabezpečenia, ktoré pokrývajú základné životné riziká a rad ďalších základných služieb poskytovaných priamo určitej osobe a ktoré plnia úlohu prevencie a sociálnej súdržnosti/začlenenia⁶. Niektoré

⁶ „Implementovanie lisabonského programu Spoločenstva: Verejnoprospešné sociálne služby v Európskej únii“, KOM(2006) 177 v konečnom znení z 26. apríla 2006.

sociálne služby (ako napr. zákonné systémy sociálneho zabezpečenia) síce európsky Súdny dvor za hospodárske činnosti nepovažuje, z jeho judikatúry vyplýva, že sociálna povaha služby sama o sebe nepostačuje na to, aby sa služba považovala za službu nehospodárskeho charakteru⁷. Pojem sociálne služby vo verejnom záujme sa v dôsledku toho vzťahuje na hospodárske, ako aj nehospodárske činnosti.

Závazok univerzálnej služby: je druhom záväzku služby vo verejnom záujme, ktorý stanovuje požiadavky zabezpečujúce všetkým zákazníkom a užívateľom v jednotlivých členských štátoch pri zohľadnení osobitných podmienok jednotlivých štátov bez ohľadu na ich geografickú polohu prístup k určitým službám danej kvality za dostupnú cenu. Konkrétne záväzky univerzálnej služby sú definované na európskej úrovni ako základný prvok liberalizácie trhu v sektore služieb, ako sú napríklad elektronické komunikácie, pošta a doprava.

Verejná služba: je pojem uvedený v článku 93 ZFEÚ v oblasti dopravy. Mimo tejto oblasti sa však niekedy používa nejednoznačne. Môže sa vzťahovať na fakt, že služba sa poskytuje širokej verejnosti resp. vo verejnom záujme, alebo môže označovať činnosti subjektov v štátnom vlastníctve. S cieľom vyhnúť sa nejednoznačnosti sa v tomto oznámení uvedený pojem nepoužíva, pracuje sa tu s termínmi „služba všeobecného záujmu“ a „služba všeobecného hospodárskeho záujmu“.

2. INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC: ZMENY, KTORÉ ZAVIEDLA LISABONSKÁ ZMLUVA

V Lisabonskej zmluve, v protokole č. 26 o službách všeobecného záujmu a v článku 36 Charty základných práv sa jasne vyzdvihuje dôležitosť služieb všeobecného záujmu v EÚ a stanovujú sa zásady, ktorými sa postupy EÚ vo vzťahu k týmto službám riadia. Poskytujú zdravý základ pre flexibilný a pragmatický prístup, ktorý je v tejto oblasti zásadný vzhľadom na rozdiely v potrebách a preferenciách, ktoré vyplývajú z rôznych geografických, sociálnych a kultúrnych podmienok.

Po prvýkrát na úrovni primárnych právnych predpisov stanovuje protokol základné zásady, ktoré sa uplatňujú na služby všeobecného záujmu. Objasňuje sa v ňom, že zásady sa musia prispôbiť jednotlivým službám, a preto nemožno uplatňovať univerzálny prístup. Potvrďuje sa v ňom takisto, že ustanoveniami zmlúv nie sú žiadnym spôsobom dotknuté právomoci členských štátov poskytovať, obstarávať a organizovať služby všeobecného záujmu nehospodárskeho charakteru. Potreba rozlišovať medzi činnosťami hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru však naďalej pretrváva a analýza jednotlivých prípadov je naďalej nevyhnutná, keďže charakter týchto činností sa neustále vyvíja. Z tohto dôvodu Komisia situáciu preskúmava, ako sa vysvetľuje v oddiele III.

Podľa článku 14 ZFEÚ „*Únia a členské štáty dbajú v rámci svojich právomocí a rámci pôsobnosti zmlúv o to, aby takéto služby fungovali na základe zásad a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie*“. Tento článok poskytuje Únii možnosť prijímať právne predpisy v oblasti služieb všeobecného hospodárskeho záujmu stanovením zásad a podmienok, najmä hospodárskeho a finančného charakteru, ktoré im umožnia plniť svoje poslanie a to prostredníctvom nariadení v rámci riadneho legislatívneho postupu. Objasňuje sa v ňom, že týmito nariadeniami nie sú „*dotknuté právomoci členských*

⁷ Spojené veci C-180/98 až C-184/98 Pavlov a i. [2000], Zb. s. I-6451, bod 118. Vec C-218/00 Cisal & INAIL [2002] Zb. I-691, odsek 37 a vec C-355/00 *Freskot* [2003] Zb. I-5263.

štátov v súlade so zmluvami poskytovať, objednávať a financovať takéto služby“. Týmto sa uznáva, že o organizovaní, poskytovaní a financovaní by mali v prvom rade rozhodovať členské štáty predovšetkým na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Rôzne verejné konzultácie a prebiehajúci dialóg so zúčastnenými stranami bude pokračovať s cieľom preskúmať potrebu právnych predpisov vychádzajúcich z článku 14 ZFEÚ. Zdá sa, že v tomto štádiu nejde o bezprostrednú prioritu⁸. Komisia zastáva názor, že v tomto štádiu je vhodnejší sektorový prístup, pri ktorom možno nájsť špecifické riešenia na konkrétne a osobitné problémy v rôznych sektoroch⁹.

Komisia bude naďalej skúmať potrebu revidovať existujúce sektorové právne predpisy, ktoré zahŕňajú záväzky univerzálnej služby a možnú potrebu vytvoriť nové záväzky univerzálnej služby v iných sektoroch. Komisia bude takisto analyzovať, či je vhodné stanoviť zásady a podmienky, ktoré umožňujú konkrétnym verejným službám plniť svoje poslanie na základe článku 14 ZFEÚ. Hlavnou zásadou, ktorou sa Komisia bude pri posudzovaní riadiť, je rešpektovanie existujúcej rozmanitosti služieb a situácií v EÚ.

3. RÁMEC KVALITY PRE SLUŽBY VŠEOBECNÉHO ZÁUJMU V EURÓPE

V priebehu rokov sa dopyt po službách všeobecného záujmu a spôsob, akým sú poskytované významne zmenil. Služby, ktoré štát tradične poskytoval priamo, zverujú vnútroštátne, regionálne a miestne orgány v čoraz väčšej miere externým subjektom a v súčasnosti ich často poskytuje súkromný sektor (buď ziskové alebo neziskové). Túto zmenu v prístupe spôsobujú procesy deregulácie, zmeny vládnych politík a zmeny potrieb a očakávaní užívateľov. Keďže mnohé tieto služby majú hospodársky charakter, vzťahujú sa na ne pravidlá vnútorného trhu a hospodárskej súťaže, pokiaľ ich uplatňovanie nebráni, právne alebo fakticky, plneniu zvláštnych úloh, ktorými boli poverené. Prístup k rôznym ponukám cien a kvality služieb môže pre verejné orgány predstavovať významnú voľbu a výhody. Zatiaľ čo niektoré zúčastnené strany sa obávajú vplyvu týchto pravidiel predovšetkým na sociálne služby, Komisia je presvedčená, že sa môžu uplatňovať spôsobom, ktorý zohľadňuje osobitné potreby a ktorý posilňuje poskytovanie služieb. Pravidlá sa musia pochopiteľne pravidelne revidovať, aby sa zabezpečilo, že verejným orgánom naďalej poskytujú nevyhnutnú flexibilitu v súvislosti s reakciou na vyvíjajúce sa potreby spoločnosti a držia krok s technologickými zmenami.

Komisia sa pri vypracovaní rámca kvality opiera o tri oblasti: Po prvé, zvyšovanie zrozumiteľnosti a právnej istoty týkajúcej sa pravidiel EÚ, ktoré sa uplatňujú na tieto služby. Po druhé, poskytovanie nástrojov, ktoré umožňujú členským štátom zabezpečiť, aby občania mali prístup k základným službám a pravidelné preskúmavanie situácie a po tretie, z presadzovanie iniciatív v oblasti kvality najmä v súvislosti so sociálnymi službami, ktoré sa zameriavajú na obzvlášť dôležité potreby.

---

⁸ Nedávnym príkladom je uznesenie Európskeho parlamentu z 5. júla 2011 k budúcnosti sociálnych služieb všeobecného záujmu [2009/2222(INI)], bod 48: „Domnieva sa, že v súčasnosti nie je ústredným problémom rámcové nariadenie EÚ týkajúce sa SSVZ príпустné podľa článku 14 ZFEÚ“.

⁹ Je potrebné poznamenať, že článok 14 ZFEÚ objasňuje, že jeho uplatňovaním nie sú dotknuté články 93, 106 a 107 ZFEÚ, v ktorých je upravená úloha Európskej komisie pri kontrole štátnej pomoci a podmienky, za ktorých sa môžu službám všeobecného hospodárskeho záujmu udeliť výnimky z uplatňovania tejto kontroly. Podrobnejšie je to vysvetlené v oznámení o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu [C(2011) 9404] prijaté spolu s týmto oznámením.

1. Oblasť č. 1: Zvyšovanie zrozumiteľnosti a právnej istoty

Komisia sa zameriava na zabezpečenie toho, aby regulačný rámec EÚ, ktorý má dosah na organizáciu, financovanie a poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, umožňoval plniť ich úlohu verejnej služby. Na tento účel vedie Komisia dialóg so zúčastnenými stranami zo všetkých sektorov s cieľom identifikovať oblasti, v ktorých môže byť potrebné objasniť alebo zmeniť a doplniť právny rámec. Dva príklady tohto záväzku predstavujú revízia pravidiel štátnej pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu a pravidiel verejného obstarávania, ktoré sprevádzajú toto oznámenie.

V týchto reformách sa Komisia snaží dosiahnuť väčšiu konzistentnosť medzi politikami v oblasti štátnej pomoci a verejného obstarávania v prospech zúčastnených strán. Komisia vytvorila koherentnejší rámec v maximálnom možnom rozsahu. Komisia sa domnieva, že úplné dodržiavanie verejných alebo užších postupov verejného obstarávania zadávaných na základe buď najnižšej ceny, alebo za istých podmienok na základe hospodársky najvýhodnejšieho ponuky znamená, že zákazka sa zadáva „za najnižšie náklady pre spoločnosť“, ako to vyžaduje Súdny dvor ako jednu z podmienok vylúčenia existencie štátnej pomoci.

1.1. Revízia pravidiel štátnej pomoci v prípade služieb všeobecného hospodárskeho záujmu

Ukazuje sa, že pravidlá EÚ prijaté Komisiou v roku 2005, ktoré sa vzťahujú na verejné financovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, sú účinné. Komisia a zúčastnené strany sa však zhodnú na tom, že by mohli byť ešte zrozumiteľnejšie, jednoduchšie a primeranejšie v záujme zabezpečenia ich ľahšieho uplatňovania, ako aj v záujme presadzovania efektívnejšieho poskytovania služieb vysokej kvality v prospech občanov. Reforma má tri ciele: objasniť základné pojmy týkajúce sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, zjednodušiť pravidlá štátnej pomoci v prípade služieb malého rozsahu organizovaných na miestnej úrovni, ktoré majú obmedzený vplyv na obchod medzi členskými štátmi, a pristupovať cielenejšie k ostatným službám s cieľom výraznejšie rozlišovať služby stredného rozsahu a sociálne služby a činnosti veľkého rozsahu s významom pre celú EÚ, ktoré budú predmetom účinnejšej kontroly dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže.

Na základe týchto cieľov prijala alebo navrhla Komisia niekoľko významných zmien:

- Po prvé, nové oznámenie rieši niekoľko otázok, ktoré vyvstali v súvislosti s výkladom na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.
- Po druhé, v budúcnosti sa z povinnosti predbežnej notifikácie a posudzovacieho procesu zo strany Komisie oslobodí väčší počet sociálnych služieb, ak splnia bez ohľadu na výšku kompenzácie niektoré základné podmienky transparentnosti, správnej definície a neexistencie nadmernej kompenzácie. Zoznam v súčasnosti okrem nemocníc a sociálneho bývania zahŕňa služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré plnia sociálne potreby súvisiace so zdravotnou a dlhodobou starostlivosťou, starostlivosťou o dieťa, prístupom a opätovnou integráciou na trh práce a starostlivosťou o zraniteľné skupiny a ich sociálne začlenenie.
- Po tretie, bude dochádzať k podrobnejším a cielenejším kontrolám opatrení pomoci veľkého rozsahu, napríklad v oblasti sieťových odvetví, ktoré môžu mať významný vplyv na fungovanie vnútorného trhu. V týchto prípadoch sa bude od členských

štátov požadovať, aby do kompenzačného mechanizmu začlenili stimuly na zvýšenie účinnosti počas platnosti zmluvy šité na mieru potrebám konkrétnych sektorov.

- Komisia napokon navrhuje nové pravidlo *de minimis* osobitne pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré vylúči existenciu pomoci, a preto aj potrebu kontroly zo strany Komisie na pomoc do výšky 500 000 EUR za obdobie troch rokov. Na niektoré sektory, predovšetkým v oblasti dopravy a verejného vysielania, sa naďalej vzťahujú osobitné sektorové pravidlá.

1.2. Reforma pravidiel týkajúcich sa verejného obstarávania a koncesií

Komisia takisto navrhuje významnú reformu pravidiel verejného obstarávania a koncesií, ktorá bude presadzovať lepšiu kvalitu pri poskytovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Po prvé reforma poskytuje osobitný prístup k sociálnym a zdravotníckym službám. Budú predmetom miernejšieho režimu, ktorý berie do úvahy ich osobitnú úlohu a charakter. Budú podliehať vyšším prahom a budú musieť dodržiavať iba záväzky v oblasti transparentnosti a rovnakého prístupu. Okrem toho v snahe podporiť kvalitatívny prístup presadzuje reforma použitia kritéria hospodársky najvýhodnejšej ponuky, čo znamená, že členské štáty nemusia takéto služby udeľovať len na základe najnižšej ceny.

Po druhé existuje v súčasnosti väčšia právna istota týkajúca sa spôsobu, ako sa pravidlá verejného obstarávania v EÚ uplatňujú na vzťahy medzi verejnými orgánmi. Vzájomná spolupráca medzi verejnými orgánmi súvisí so situáciami, kde verejné subjekty ako napr. miestne orgány spolupracujú, aby splnili verejné úlohy. Zatiaľ čo právna povaha strán zúčastnených na verejnej zákazke sama o sebe nepostačuje na to, aby vylúčila súvisiace zákazky z rozsahu smerníc EÚ o verejnom obstarávaní, reforma v súlade s judikatúrou Súdneho dvora objasňuje prípady, kedy sa na takéto zákazky nevzťahujú pravidlá EÚ v oblasti verejného obstarávania. Nové pravidlá zabezpečia, že uplatňovanie pravidiel v oblasti verejného obstarávania nebude zasahovať do slobody verejných orgánov rozhodovať o organizácii a vykonávaní funkcií verejnej služby. Na druhej strane v nich sú ustanovenia, ktoré zabezpečujú, že vzájomná spolupráca medzi verejnými orgánmi nespôsobí narušenie hospodárskej súťaže vo vzťahu k súkromným hospodárskym subjektom.

Po tretie táto reforma uznáva za určitých podmienok dôležitosť postupu s rokovaním a uverejnením pri zadávaní zákaziek pre poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a zabezpečuje, aby bolo toto konanie súčasťou radu nástrojov, ktoré sú k dispozícii pre verejných obstarávateľov. Podobne Komisia navrhla, aby bolo verejným orgánom umožnené zohľadniť životnosť produktov, služieb alebo prác ako kritériá na vyhodnotenie ponúk. Táto reforma takisto pomôže zabezpečiť, aby sa zákazky neudeľovali iba na základe najnižšej ceny, ale aby primerane zohľadňovali čoraz dôležitejšie environmentálne a spoločenské hľadiská.

Reforma napokon zavedie nový samostatný režim pre koncesie. Je to osobitne dôležité v prípade služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, keďže koncesné zmluvy sa tradične používajú na poskytnutie verejných služieb alebo na vykonanie záväzkov verejnoprospešných služieb. Kľúčové faktory reformy verejného obstarávania sa budú vzťahovať, aj na koncesie a tak ako v prípade zákaziek verejného obstarávania sa ustanovia nové pravidlá o úprave existujúcich zmlúv. V niektorých sektoroch sa môžu udeliť koncesie v dĺžke trvania od 20 do 100 rokov, a preto je pravdepodobnejšie, že ich bude nutné v priebehu ich trvania

prehodnotiť. Na základe judikatúry Súdneho dvora navrhuje Komisia, aby sa zaviedli nové ustanovenia, ktoré upresňujú, za akých podmienok je možná úprava podmienok koncesnej zmluvy bez toho, aby bola vypísaná nová verejná súťaž, ako aj ustanovenia na zabezpečenie dodržiavania zásad rovnakého prístupu a nediskriminácie.

Reforma pravidiel v oblasti verejného obstarávania je jednou z dvanástich prioritných opatrení Aktu o jednotnom trhu, v súvislosti s ktorými Komisia v Ročnom prieskume rastu na rok 2012 potvrdila nutnosť urýchleného prijatia. Komisia preto vyzýva Parlament a členské štáty, aby dosiahli dohodu o týchto návrhoch do konca roku 2012.

1.3. Komunikačné a informačné opatrenia týkajúce sa spôsobu uplatňovania pravidiel EÚ

Komisia je odhodlaná pomôcť verejným orgánom, poskytovateľom služieb, užívateľom a iným zúčastneným stranám lepšie pochopenie a uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a reagovať tak na ich otázky a žiadosti o vysvetlenie. Komisia prijala v tejto oblasti niekoľko opatrení.

Na konci roka 2010 Komisia uverejnila novú príručku¹⁰, ktorá sa zaoberá tromi kľúčovými otázkami:

- ako môžu členské štáty financovať tieto služby v súlade s pravidlami štátnej pomoci,
- ako môžu verejné orgány uplatňovať pravidlá verejného obstarávania a zároveň zabezpečovať kvalitu, inovatívnosť, kontinuitu a ucelenosť sociálnych služieb,
- ako sa pravidlá vnútorného trhu a najmä smernica o službách uplatňujú na sociálne služby, bez toho aby členské štáty stratili možnosť regulovať tieto služby v záujme zaručenia kvality a dostupnosti.

Príručka nahradila dokument s často kladenými otázkami a zohľadňuje vývoj judikatúry, rozhodnutia Komisie, zmeny právneho rámca, diskusie vo Výbore pre sociálnu ochranu¹¹ a otázky, ktoré vzniesli zúčastnené strany prostredníctvom **interaktívnej informačnej služby**¹². Ide o on-line službu, prostredníctvom ktorej sa poskytujú informácie občanom, poskytovateľom služieb, verejným orgánom a ďalším zúčastneným stranám, ktoré môžu klásť otázky súvisiace s právom EÚ a službami všeobecného hospodárskeho záujmu. Útvary Komisie odpovedali prostredníctvom tejto služby od začiatku jej činnosti v januári 2008 takmer na 200 otázok.

Komisia takisto vypracovala príručku o „sociálnom nakupovaní“¹³, v ktorom sa verejným orgánom poskytuje návod, ako nakupovať tovar a služby sociálne zodpovedným spôsobom v súlade s pravidlami EÚ. Zdôrazňuje sa v ňom aj to, ako môže verejné obstarávanie prispieť k sociálnej politike. Dokument obsahuje praktické príklady v súvislosti s celým spektrom sociálnych otázok, ako je podpora rovnakých príležitostí a pracovných príležitostí, zlepšovanie pracovných podmienok, sociálne začleňovanie zraniteľných, napr. zdravotne postihnutých osôb a dodržiavanie podstaty ustanovení základných dohôv Medzinárodnej

¹⁰ Príručka pre používanie pravidiel EÚ pre štátnu podporu, verejné obstarávanie a vnútorný trh na služby všeobecného hospodárskeho záujmu, najmä sociálne služby vo verejnom záujme SEK(2010) 1545.

¹¹ „Správa Výboru pre sociálnu ochranu o uplatňovaní práva Spoločenstva na sociálne služby vo verejnom záujme“ z novembra 2008.

¹² Pozri: http://ec.europa.eu/services_general_interest/index_en.htm

¹³ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6578&langId=sk>

organizácie práce. V októbri 2011 vyšlo nové vydanie publikácie „Nakupovanie ekologických výrobkov! Environmentálne verejné obstarávanie v Európe.“¹⁴ Príručka poskytuje návod, ako znižovať dosah spotreby verejného sektora na životné prostredie a ako využívať environmentálne verejné obstarávanie na účely stimulovania inovácie v oblasti environmentálnych technológií, výrobkov a služieb.

Pracovný dokument útvarov Komisie o vzájomnej spolupráci medzi verejnými orgánmi¹⁵ sumarizuje a objasňuje judikatúru Súdneho dvora vo veciach uplatňovania pravidiel EÚ o verejnom obstarávaní v prípade spolupráce verejných subjektov (napríklad obcí) pri plnení verejných úloh, ktoré im boli zverené (pozri odsek 1.2). Mal by prispieť k lepšiemu pochopeniu právnych ustanovení, vďaka čomu by sa znížili právne riziká, ktoré sa viažu k tejto forme spolupráce medzi verejnými orgánmi.

Komisia venuje osobitnú pozornosť sektoru sociálnych služieb. **Dvojročné správy o sociálnych službách vo verejnom záujme**¹⁶, uverejnené v roku 2008 a 2010, sledovali vývoj v sektore sociálnych služieb a podporili dialóg na úrovni EÚ. Komisia takisto pomáhala jednotlivým predsedníctvam Rady pri organizácii fór o sociálnych službách vo verejnom záujme, ktoré sú nevyhnutné pre výmenu informácií a podporu dialógu a lepšie pochopenie pravidiel medzi zúčastnenými stranami. Komisia je odhodlaná podporiť budúce rotujúce predsedníctvo Rady pri organizácii 4. európskeho fóra o sociálnych službách vo verejnom záujme, ktoré sa uskutoční za približne dvanásť mesiacov.

Komisia bude pokračovať vo svojej práci v rámci Výboru pre sociálnu ochranu, ktorý do konca roka 2013 vypracuje v spolupráci so všetkými príslušnými zúčastnenými stranami z inštitúcií a občianskej spoločnosti správu o uplatňovaní pravidiel EÚ na sociálne služby vo verejnom záujme.

2. Oblasť č. 2: zabezpečenie prístupu k základným službám

Sektorové právne predpisy prijaté na úrovni EÚ vždy opatrne vyvažovali potrebu posilňovať hospodársku súťaž a využívať trhový mechanizmus s potrebou zaručiť, aby mal každý občan aj naďalej prístup k základným službám vysokej kvality za dostupnú cenu. Platí to napríklad aj pre sieťové odvetvia od telekomunikácií a poštových služieb po dopravu a energetiku. Okrem toho sa v každoročnej hodnotiacej tabuľke spotrebiteľských trhov¹⁷ Komisie monitoruje výkon približne 30 trhov so službami z hľadiska porovnateľnosti, dôveryhodnosti, problémov a sťažností, celkovej spokojnosti, prechádzania k iným poskytovateľom služieb a výberu.

Vzhľadom na to, že potreby užívateľov a technológie sa neustále vyvíjajú, je nevyhnutné pravidelne preskúmať existujúce záväzky univerzálnej služby a potrebu zaviesť nové záväzky. Príklady uvedené ďalej ilustrujú proaktívny prístup Komisie v tejto záležitosti.

---

¹⁴ K dispozícii na: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

¹⁵ Pracovný dokument útvarov Komisie týkajúci sa použitia práva EÚ o verejnom obstarávaní na vzťahy medzi obstarávateľmi („vzájomná spolupráca medzi verejnými orgánmi“), SEK(2011) 1169 v konečnom znení zo dňa 4. októbra 2011.

¹⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie – Prvá a druhá dvojročná správa o sociálnych službách vo verejnom záujme, SEK(2008) 2179 a SEK(2010) 1284.

¹⁷ http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/editions/docs/6th_edition_scoreboard_en.pdf. Komisia vykonala v prípade niektorých týchto služieb (napr. elektrická energia alebo bankové účty) hĺbkové štúdie trhu (k dispozícii na tej istej webovej stránke).

Členské štáty majú naďalej voľnosť v otázke rozširovania existujúcich záväzkov univerzálnej služby alebo zavádzania nových záväzkov za predpokladu, že opatrenia sú v súlade s právnymi predpismi EÚ.

2.1. Poštové služby

Tretia smernica o poštových službách¹⁸ predstavuje míľnik reformy trhov s poštovými službami v Európe, ktorá začala v roku 1992. Občanom priniesla množstvo výhod vrátane zlepšenia kvality služieb a nových, inovačných poštových služieb. V smernici sa vymedzujú minimálne požiadavky týkajúce sa rozsahu záväzku univerzálnej služby: poštové služby vysokej kvality sa musia poskytovať (najmenej) počas piatich pracovných dní v týždni, na celom území za dostupné ceny pre všetkých užívateľov v prípade bežných listov a balíkov určitej váhy, ako aj v prípade doporučených a poistených zásielok. Smernica obsahuje aj ustanovenia na zabezpečenie poštových univerzálnych služieb vysokej kvality, pričom Komisia monitoruje spôsob ich vykonávania. Nedávno zriadila Európsku skupinu regulačných orgánov pre poštové služby (ERGP)¹⁹, ktorá pracuje na otázkach, ako je financovanie záväzku univerzálnej služby a monitorovanie trhových výsledkov²⁰. Komisia vytvorila aj fórum užívateľov poštových služieb, ktoré sa prvýkrát zišlo v decembri 2011 a stretli sa na ňom koncoví užívatelia (individuálni zákazníci aj podniky) s inými zúčastnenými stranami vrátane poskytovateľov a odborov s cieľom sledovať vyvíjajúce sa potreby zákazníkov v meniacom sa komunikačnom prostredí so zreteľom na udržateľný rozvoj sektora.

Komisia v súvislosti s prácou na elektronickom obchode predloží v roku 2012 *zelenú knihu o cezhraničnom doručovaní balíkov*. Kniha sa zameria na otázky, ako sú kvalita cezhraničných poštových doručovacích služieb a ich cenová politika, a to v snahe nájsť riešenia problémov, ktorým čelia jednotliví spotrebiteľia a podniky. Komisia má takisto v úmysle predstaviť výsledky dvoch štúdií o cenovej politike poskytovateľov poštových služieb a jej vplyvoch na trhy, ako aj zásady výpočtu čistých nákladov záväzku poštovej univerzálnej služby. Do konca roka 2013 predloží štvrtú správu o uplatňovaní smernice o poštových službách.

2.2. Základné bankové služby

Prístup k základným platobným službám za spravodlivých podmienok je dôležitý tak z hľadiska finančného a sociálneho začlenenia, ako aj z dôvodu umožniť spotrebiteľom v plnej miere využívanie jednotného trhu. Začiatkom roka 2011 vypracovala Komisia posúdenie vplyvu s cieľom preskúmať, či sú v tejto oblasti potrebné právne predpisy EÚ. Po uvážení všetkých možností Európska komisia rozhodla, že v tomto štádiu navrhne odporúčanie²¹. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby boli základné platobné služby a platobná karta ponúkané každému občanovi EÚ a občanovi s pobytom v EÚ, ktorý ešte nemá platobný účet v členskom štáte, v ktorom plánuje účet založiť. Tento základný platobný účet by mali poskytovatelia platobných služieb zaisťovať zdarma alebo za primeraný poplatok. Odporúčanie vysiela členským štátom

---

¹⁸ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/6/ES z 20. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES s ohľadom na úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva.

¹⁹ Rozhodnutie Komisie z 10. augusta 2010, ktorým sa zriaďuje Európska skupina regulačných orgánov pre poštové služby, Ú. v. EÚ C 217.

²⁰ Dokumenty sú k dispozícii na webovej stránke ERGP: http://ec.europa.eu/internal_market/ergp/index_en.htm

²¹ Odporúčanie Komisie o prístupe k základnému platobnému účtu [C(2011) 4977].

a poskytovateľom jasný signál ohľadne toho, čo sa očakáva, pričom spôsob realizácie ponecháva na jednotlivých členských štátoch.

V odporúčaní sa takisto stanovujú kritériá na posúdenie spôsobu, akým členské štáty uvedené požiadavky vykonávajú a na zistenie, či je potrebné ďalšie opatrenie. Komisia na základe preskúmania a posúdenia vplyvu, ktoré uskutoční v roku 2012, rozhodne, či je v tejto oblasti potrebné ďalšie opatrenie.

2.3. Doprava

Závazky verejnej služby v sektore dopravy sú stanovené v osobitných právnych predpisoch zameraných na letecké služby, vnútroštátnu dopravu a námornú dopravu²². Tieto právne predpisy viažu sa na osobitný sektor stanovujú zásady, ktorých by sa členské štáty mali pri vymedzovaní záväzkov verejnej služby v jednotlivých druhoch dopravy držať.

V bielej knihe o doprave²³ z roku 2011 sa uvádza, že vyšší podiel cestovania hromadnými dopravnými prostriedkami spolu s minimálnymi záväzkami služby umožní zvýšiť hustotu a početnosť dopravných služieb a vytvorí tak účinný cyklus v rôznych druhoch verejnej dopravy.

Pri prideľovaní verejných zákaziek v oblasti služieb vymedzujúcich záväzky služby vo verejnom záujme v rôznych druhoch dopravy sa musia dodržiavať zásady transparentnosti, nediskriminácie a zadávania zákaziek nasledujúcim po postupe zadávania verejnej zákazky. Na tento účel najlepšie slúži postup verejného obstarávania. Kvalita služieb v oblasti osobnej dopravy bude v nadchádzajúcich rokoch čoraz dôležitejšia vzhľadom na starnúce obyvateľstvo a potrebu zabezpečiť, aby bola verejná (hromadná) doprava atraktívnou alternatívou individuálnej dopravy a aby tak prispievala k dosiahnutiu cieľov v oblasti efektívnosti zdrojov a cieľov palivovej bezpečnosti. Vytvorenie dynamického, otvoreného železničného trhu by malo cestujúcim priniesť značné výhody, pokiaľ ide o kvalitu, efektívnosť a množstvo ponúkaných služieb. Výhody pre verejné orgány a daňových poplatníkov spočívajú v zníženom verejnom financovaní verejných zákaziek v oblasti služieb.

V roku 2012 má Komisia v úmysle predložiť návrh na otvorenie trhu pre vnútroštátnu osobnú dopravu v roku 2012, čo nadväzuje na otvorenie trhu so službami v oblasti nákladnej dopravy, ako aj v oblasti medzinárodnej osobnej dopravy. Komisia takisto zvaží revíziu nariadenia o verejných službách vo vnútrozemskej doprave v roku 2012, aby zovšeobecnila postupy zadávania verejných zákaziek na ich udeľovanie v sektore železničnej dopravy. Zatiaľ čo určovanie oblastí, v ktorých je potrebné ukladať záväzky verejnej služby v prípade služieb v oblasti osobnej dopravy, je vo veľkej miere na uvážení členských štátov v záujme udržateľnosti však tieto služby musia byť efektívne, musia mať vysokú kvalitu a musia byť

---

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (prepracované znenie) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 z 5. júla 2006 o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70, nariadenie Rady EHS č. 3577/92 zo 7. decembra 1992, ktorým sa uplatňuje zásada slobody poskytovania služieb na námornú dopravu v rámci členských štátov (námorná kabotáž).

²³ Biela kniha – Plán jednotného európskeho dopravného priestoru. Vytvorenie konkurencieschopného dopravnému systému efektívne využívajúceho zdroje. KOM(2011) 144.

poskytované v stabilnom finančnom prostredí. Povinné vypísanie verejnej súťaže by tomu malo napomôcť.

2.4. Energetika

Tretí energetický balík nadobudol platnosť 3. marca 2011. Vymedzujú sa v ňom záväzky univerzálnej služby, uvádzajú sa v ňom jasné ustanovenia o záväzkoch verejnej služby a o ochrane spotrebiteľa v súvislosti s elektrickou energiou, ako aj zemným plynom a ustanovuje sa v ňom ochrana zraniteľných zákazníkov proti energetickej chudobe²⁴. Opatrenia prijaté na základe týchto smerníc musia byť vo všeobecnom záujme, musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné a overiteľné a musia zaručovať rovnosť prístupu elektrárenských a plynárenských spoločností EÚ k národným spotrebiteľom v členských štátoch EÚ a naopak.

Komisia s cieľom podporiť implementáciu konkurencieschopných, energeticky efektívnych a spravodlivých maloobchodných trhov zriadila v roku 2008 občianske energetické fórum²⁵ ako regulačnú platformu založenú na skúsenostiach získaných v predchádzajúcich fórach. V pracovnom dokumente útvarov Komisie s názvom „Energetická politika pre spotrebiteľov“²⁶ sa zohľadnili spotrebiteľské výhody, ktoré poskytujú existujúce opatrenia v oblasti energetickej politiky. Stanovil sa v ňom rad iniciatív EÚ v oblasti právnych predpisov a politik, ktoré priamo alebo nepriamo prispievajú zlepšovaniu blaha spotrebiteľov v energetickom sektore.

V súlade so závermi Európskej rady z decembra 2011 by členské štáty mali v plnej miere a čo možno najrýchlejšie zaviesť tretí energetický balík. Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, ako je dôležité, aby členské štáty jasne definovali pojem zraniteľní zákazníci. Komisia v novembri 2012 plánuje zorganizovať 5. stretnutie občianskeho energetického fóra s cieľom ďalej podporovať dialóg zúčastnených strán v otázke kľúčových záležitostí, ako napr. ochrany zraniteľných zákazníkov, optimálneho druhu maloobchodného trhu, cenovej transparentnosti a možných výhod inteligentných meracích zariadení z hľadiska riadenia energetického dopytu.

2.5. Elektronické komunikácie

V smernici o univerzálnych službách v oblasti elektronických komunikácií²⁷ sa ustanovuje záchranná sociálna sieť v prípade, že samotné trhové sily nezabezpečujú spotrebiteľom dostupný prístup k základným službám. Predovšetkým ide o spotrebiteľov, ktorí žijú v oblastiach, ktoré sú z hľadiska poskytovania služieb náročné alebo nákladné, alebo o osoby s nízkym príjmom či zdravotným postihnutím. Pojem záchrannej siete sa vzťahuje na tri osobitné ciele: dostupnosť, cenová dostupnosť a prístupnosť. Komisia nedávno prijala oznámenie o univerzálnej službe v elektronických komunikáciách²⁸ a podala v ňom správu o výsledku verejnej konzultácie v roku 2010 a tretie preskúmanie rozsahu záväzkov

---

²⁴ Smernica 2009/72/ES o elektrine a 2009/73/ES o zemnom plyne.

²⁵ http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/forum_citizen_energy_en.htm

²⁶ SEK(2010) 1407 v konečnom znení z 11. novembra 2010.

²⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb (smernica o univerzálnej službe) zmenená a doplnená smernicou 2009/136/ES.

²⁸ „Univerzálna služba v elektronickej komunikácii: správa o výsledkoch verejných konzultácií a tretieho pravidelného preskúmania rozsahu v súlade s článkom 15 smernice 2002/22/ES“ [KOM(2011) 795 v konečnom znení z 23. novembra 2011].

univerzálnej služby v elektronických komunikáciách. Jedna z kľúčových otázok, ktoré sa v ňom riešia je otázka úlohy, ktorú by mali záväzky univerzálnej služby zohrávať pri plnení cieľu „široké pásmo pre všetkých“. Na základe analýzy Komisia konštatuje, že v súčasnosti nie je potrebné upravovať rozsah záväzkov univerzálnej služby na úrovni EÚ. V tejto analýze sa takisto uvádza, že sú potrebné ďalšie usmernenia, ako vykonávať pravidlá univerzálnej služby, vzhľadom na riziko rozdielnych vnútroštátnych prístupov a potenciálnych finančných implikácií pre tento sektor. Komisia predloží v roku 2012 tieto usmernenia, ktoré pomôžu prekonať riziko sociálneho vylúčenia, pričom podľa zásady subsidiarity umožnia zohľadniť rôzne situácie v jednotlivých členských štátoch, potrebu minimálneho narušenia trhu a potrebu predchádzania neprimeranému zaťažovaniu sektora²⁹.

3. Oblasť č. 3: Podpora kvality – príklad sociálnych služieb vo verejnom záujme

Sociálne služby vo verejnom záujme zohrávajú v európskej spoločnosti významnú úlohu z dôvodu, že prispievajú sociálnej ochrane a sociálnemu začleneniu. Dopyt po týchto službách sa neustále zvyšuje, zatiaľ čo schopnosť financovať ich je čoraz obmedzenejšia. Dôvodom toho je súčasná hospodárska kríza a z dlhodobého hľadiska starnúce obyvateľstvo. Komisia, členské štáty a zúčastnené strany, ktoré predstavujú užívateľov a poskytovateľov služieb podnikli nedávno v oblasti kvality sociálnych služieb niekoľko iniciatív.

V roku 2007³⁰ oznámila Komisia stratégiu na podporu kvality sociálnych služieb v celej EÚ. V nadväznosti na ňu podporila Komisia prostredníctvom programu PROGRESS³¹ európske iniciatívy pre vypracovanie nástrojov na definíciu a meranie kvality a v rámci Výboru pre sociálnu ochranu podporila vytvorenie dobrovoľného európskeho rámca pre kvalitu sociálnych služieb.

3.1. Projekty, ktoré podporuje program PROGRESS

Od roku 2008 do roku 2010 financoval program PROGRESS osem rôznych projektov na rozvoj nástrojov na definovanie, meranie, posudzovanie a zlepšovanie kvality sociálnych služieb so špeciálnym zameraním na dlhodobú starostlivosť. Súčasťou všetkých projektov boli nadnárodné partnerstvá a výmena osvedčených postupov medzi verejnými orgánmi, poskytovateľmi služieb a inými aktérmi s rôznym kultúrnym pozadím, ktorí pôsobia v rôznych právnych a administratívnych kontextov, ako aj rôznych sociálno-ekonomických podmienkach. Prakticky všetky projekty zdôraznili potrebu začlenenia užívateľov do definície a hodnotenia kvality sociálnych služieb³².

V roku 2012 bude Komisia podporovať niekoľko nadnárodných projektov prostredníctvom programu PROGRESS zameraných na implementáciu dobrovoľného európskeho rámca pre kvalitu v jednotlivých členských štátoch a v rôznych sektoroch.

---

²⁹ Je potrebné upozorniť na to, že body 20 až 30 usmernenia Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí (Ú. v. EÚ C 235 z 30. septembra 2009, s. 7) osobitne odkazujú na definíciu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v sektore elektronických komunikácií.

³⁰ „Služby všeobecného záujmu vrátane sociálnych služieb všeobecného záujmu: nový európsky záväzok“ [KOM(2007) 725 v konečnom znení z 20. novembra 2007].

³¹ PROGRESS je program EÚ pre zamestnanosť a sociálnu solidaritu, ktorý poskytuje finančnú podporu na vykonanie cieľov sociálnej agendy Európskej únie.

³² Pracovný dokument útvarov Komisie „Druhá dvojročná správa o sociálnych službách vo verejnom záujme“ [SEK(2010) 1284 v konečnom znení z 22. októbra, s. 59–66].

3.2. Výbor pre sociálnu ochranu: dobrovoľný európsky rámec pre kvalitu v oblasti sociálnych služieb

V októbri 2010 prijal Výbor pre sociálnu ochranu dobrovoľný rámec kvality pre sociálne služby. Tento rámec je zameraný na vyvinutie spoločného chápania kvality týchto služieb v rámci EÚ. Je navrhnutý dostatočne pružne, aby bol uplatniteľný na rôzne sociálne služby v celoštátnom, regionálnom a lokálnom kontexte vo všetkých členských štátoch a aby bol zlučiteľný s existujúcimi vnútroštátnymi prístupmi ku kvalite. Vymedzuje zásady a kritériá, ktoré by mala sociálna služba dodržiavať s cieľom reagovať na potreby a očakávania užívateľov služieb. V rámci sú obsiahnuté aj prvky metodológie, ktorá by mala verejným orgánom pomôcť vytvoriť na vhodnej úrovni nástroje kvality (normy a ukazovatele) na definíciu, meranie a hodnotenie kvality sociálnych služieb. Rámec sa zameriava na práva, a môže ta pomôcť napríklad zvýšiť ochranu práv detí pri prechádzaní z inštitucionálnej starostlivosti o dieťa na systémy alternatívnej starostlivosti.

3.3. Štatút európskej nadácie

Nadácie, ktorých účelom je verejný prospech, zohrávajú pri poskytovaní a financovaní sociálnych služieb vo verejnom záujme v EÚ čoraz dôležitejšiu úlohu. Tieto nadácie sa však stretávajú s ťažkosťami, pokiaľ ide o ich zriadenie v iných členských štátoch alebo zlučovanie ich prostriedkov za hranicami. Preto je potrebné umožniť, aby sa nadácie plniace potreby všeobecného záujmu zriadovali, prevádzkovali a financovali na cezhraničnej báze a aby podliehali primeranému dohľadu. Umožnilo by im to znížiť administratívne zaťaženie, ktoré vyvstalo kvôli zložitosti prevádzkových činností v rôznych členských štátoch. V konečnom dôsledku by tak na podporu blahobytu občanov EÚ dokázali uvoľniť väčší objem zdrojov.

Komisia s cieľom zabezpečiť tieto výhody predloží v roku 2012 návrh na vytvorenie štatútu pre európsku nadáciu, ktorý bude existovať na dobrovoľnom základe popri vnútroštátnych formách.

4. ZÁVER

Súčasná hospodárska a finančná kríza pripomína ústrednú úlohu, ktorú služby všeobecného záujmu plnia pri zabezpečovaní sociálnej a územnej súdržnosti. Kríza zároveň vo významnej miere ovplyvňuje verejný sektor, keďže finančné zdroje sú obmedzené a je nevyhnutné, aby sa vynaložilo úsilie na zabezpečenie poskytovania týchto služieb a zlepšenia ich kvality. Z tohto oznámenia vyplýva, že zmluvy poskytujú európskym inštitúciám a členským štátom nevyhnutné právne nástroje na realizáciu hore uvedeného. Európska komisia je v plnej miere odhodlaná plniť svoju úlohu tým, že poskytne rámec kvality pre tieto služby tak, ako sa uvádza v dvoch návrhoch na revíziu pravidiel štátnej pomoci uplatniteľnej na služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako aj pravidiel verejného obstarávania a koncesie, ktoré predložila súbežne s týmto oznámením. V nadchádzajúcich mesiacoch poskytne aj rad iných opatrení, ktoré Európskej únii v budúcnosti poskytnú zdravý rámec kvality pre služby všeobecného záujmu. Tieto opatrenia budú súčasťou všeobecnejšieho záväzku, ktorým je postaviť v rámci stratégie Európa 2020 sociálnu ekonomiu a sociálnu inováciu do centra

svojej pozornosti, čo sa nedávno prejavilo v iniciatíve za sociálne podnikanie³³, ktorej cieľom je podporiť vývoj nových a sociálne inovačných spôsobov podnikania a poskytovania služieb.

---

³³ „Iniciatíva pre sociálne podnikanie – Vytvárať priaznivé prostredie na podporu sociálnych podnikov v rámci sociálnej ekonomiky a sociálnych inovácií“ [KOM(2011) 682 v konečnom znení z 25. októbra 2011]